אישים באגרות הראי"ה

ישראל בלקינד, מנהל "חפציבה"

ממייסדי ביל"ו ומחנך, שהביא לארץ יתומים מאוקראינה · תרכ"א–תרפ"ט (1861–1929)

1 אגרות

דברי הרב קוק ודברי הרב שלמה אבינר, ונוסח האגרות המלא

igrot.shlomo-aviner.net

בקצרה

ישראל בלקינד נולד בשנת תרכ"א (1861) בלהויסק שבפלך מינסק. בשנת תרמ"ב (1882), בהיותו סטודנט בחרקוב, ייסד את תנועת בי"ו, ובאותה שנה עלה בראש קבוצת הבי"ויים הראשונה לארץ ישראל. היה מחלוצי החינוך העברי: ייסד ביפו בית ספר עברי, וחיבר ספרי לימוד רבים בעברית.

אחרי הפרעות באוקראינה נסע לשם בשנת תרפ"א (1921), קיבץ כמאה ושלושים יתומים והביאם לארץ ישראל. היתומים שוכנו תחילה בחוות חפציבה ואחר כך בחדרה. נפטר בברלין בתשרי תר"ץ (1929) ונקבר בראשון לציון.

הרב קוק על ישראל בלקינד

בשבט תרפ"ג (1923), לבקשת עסקנים בוורשה שטיפלו ביתומים "שכי הביא מאוקריינא", הרב קוק כתב לבלקינד בעניין "הפקוח על חנוך הדת והיהדות של היתומים האלה". הרב קוק הודיע שבדעתו למנות את הרב יוסף חיים אורנשטיין, השוחט בחדרה, לבקר במוסד מזמן לזמן ולהתעניין בחינוך הדתי של היתומים, וביקש מבלקינד לקבל אותו בסבר פנים יפות (כרך ד', אגרת אקסז).

האגרות

כרך ד', אגרת אקסז: על הפיקוח על החינוך הדתי של היתומים שהביא בלקינד מאוקראינה, ומינוי הרב יוסף חיים אורנשטיין לבקר במוסד.

"נתעוררתי לכתוב לכי בדבר הפקוח על חנוך הדת והיהדות של היתומים האלה"

נוסח האגרות – עם ביאור

1 האגרות שבהן נזכר ישראל בלקינד, לפי סדר הכרכים, כל אחת עם התמצית שלה. הביאור משולב בתוך נוסח האגרות: בסוגריים מרובעים, באות קטנה ועל רקע תכלת. הוא אינו חלק מלשון האגרת

אגרות הראי"ה – כרך ד' – אגרת אקסז

תמצית האגרת

תאריך ומקום: כ"ג שבט תרפ"ג **נמען:** מר ישראל בלקינד, מנהל מוסד היתומים 'חפציבה'

לבקשת עסקנים בוורשה שטיפלו ביתומים מאוקראינה, הרב קוק רוצה למנות את הרב יוסף חיים אורנשטיין, השוחט בחדרה, לבקר מזמן לזמן ולפקח על חינוכם הדתי, ומבקש את הסכמתו.

עיקרי הדברים

- פיקוח דתי על יתומי אוקראינה.
- מינוי הרב אורנשטיין.

נוסח האגרת עם ביאור

ב"ה[1]. כ"ג שבט ג'

לכ'[2] מר ישראל בלקינד מנהל מכון היתומים, חפציבה. [ישראל בלקינד, ממייסדי ביל"ו, שהביא לארץ בתרפ"א יתומים מפרעות אוקראינה] א"נ[3]! ע"פ[4] דרישה ובקשה שקבלתי מאת עסקנים בורשה, שעסקו לטובת היתומים שכ'[5] הביא מאוקריינא א"י[6], בהבאתם מאוקריינא ובהיותם בורשה ובצאתם לדרכם הנה, נתעוררתי לכתוב לכ' בדבר הפקוח על חנוך הדת והיהדות של היתומים האלה. והנה למען אוכל להשיב דבר לפונים אלי בענין זה, הדורשים שתהי השגחתי קבועה על מצב הדת והיהדות של חנוך היתומים הנ"ל[7], בדעתי למנות לה את הרב ר'[8] יוסף חיים אורנשטיין, השו"ב[9] בחידרה, הסמוכה למקום מושב כ, ובית היתומים אשר תחת ידו, שהוא יבקר את המוסד מזמן לזמן ויתענין במצב החנוך הדתי של היתומים הנ"ל. ואקוה שכ' גם הוא יסכים לזה, ויקבל את בא כחי הרי"א[10] הנ"ל, או גם את מי שהוא ימצא לנכון שיצטרף אתו ויסייע לו בזה, בסבר פנים יפות ובאופן המשפיע לטובה על רוח החניכים והתיחסותם הדתית, וימלא את הדרישות היסודיות, אשר מובטחני שיהיו מתאימות גם לרצונו הטוב.

והנני מצפה לתשובתו הנכבדה, למען אוכל להודיע מזה לכ' הרי"א הנ"ל ואז להודיע לדורשי הנ"ל, ע"ד[11] קביעות פקוחי על חנוך הדת והיהדות של היתומים האלה -.

ברב כבוד ויקר וברכה נאמנה מהר הקדש מירושלים

הק' אברהם יצחק ה"ק

1. ב"ה - ברוך השם
2. לכ' - לכבוד
3. א"נ - אדון נכבד (בפתיחת מכתב); בהלכה: אינו נאכל
4. ע"פ - על פי
5. שכ' - שכבוד
6. א"י - ארץ ישראל
7. הנ"ל - הנזכר לעיל
8. ר' - רבי
9. השו"ב - השוחט ובודק

10. הרי"א - הרב רבי שמות שמתחילים באותיות י, א (למשל: יעקב + אברהם) - הפירוש המדויק תלוי בשם האדם
11. ע"ד - על דבר